

POUČENÍ ZE SVATYNĚ

*Správné pochopení služby v nebeské
svatyně je základem naší víry.*

E. Whiteová, dopis 208, 1906

Velký plán vykoupení, jak byl v závěrečném díle zjeven pro tyto poslední dny, musí být důkladně zkoumán. Události spojené s nebeskou svatyní musí na ducha a mysl všech působit takovým dojmem, že lidé jsou s to je také jiným vysvětlit. Všichni potřebují lepší pochopení smírčího díla, jež se koná v nebeské svatyni. Ti, kteří tuto vznešenou pravdu poznají, pochopí a půjdou za ní, budou spolupracovat s Kristem na přípravě lidu, aby obstál ve velikém Božím dni. A jejich úsilí přinese úspěch. Studium, uvažováním a modlitbou, se Boží lid povznese nad všední a pozemské myšlenky a city a bude uveden do souladu s Kristem a Jeho velkým dílem očišťování nebeské svatyně od hříchů lidu. Ve víře půjdou s Ním do svatyně a Boží ctitelé na zemi budou pečlivě zkoumat svůj život a svůj charakter srovnávat s velkým měřítkem spravedlnosti. Uvidí své vlastní chyby a shledají, že potřebují pomoc Ducha svatého, jestliže chtějí dosáhnout schopnosti pro veliké a slavnostní dílo, jež jest přeneseno na Boží posly pro tuto dobu.

E. Whiteová, 5T 575

PŘÍBĚH SVATYNĚ

Proč vlastně Hospodin ustanovil, že má Izraelský národ na poušti stavět nějakou svatyni, velký stan s nádvořím, které by stál uprostřed stanů, ve kterých bydleli Izraelci? Většinou se při studiu svatyně uvádí tento Boží výrok: *A ať mi udělají svatyni a budu přebývat uprostřed nich.* ^{Ex 25,8} Znamená to ale, že Bůh předtím s Izraelským národem nebyl? Nebyl uprostřed (tj. ve společnosti) svého lidu? A jak tomu bylo před vyjitím Izraelského národa z Egypta, jak se Bůh zjevoval „bez svatyně“ ?

Na některé otázky jistě najdeme v Písmu odpověď, na jiné snad jen částečně. Před vybudováním svatyně obětoval obvykle patriarcha rodiny - ať už se jednalo o Noeho (Gn 8,20-21), Abrahama (Gn 14,14; 12,7-8; 13,4), Izáka (Gn 26,25) či Jóba (Jób 1,4; 42,8). Také víme, že již před vybudováním svatyně existovali kněží - třeba Meklísedek (Gn 14,18) či Mojžíšův tchán Jetro (*Midjnský kněz* (Ex 3,1). A tak ještě před vydáním zákona na Sinaji, před ustanovením svatyně, Bůh řekl Mojžíšovi, aby varoval kněze, aby se posvěcovali: *Také kněží, kteří přistupují k Hospodinu, se musí posvětit, aby se na ně Hospodin neobořil.* ^{Ex 19,22} Tím patrně myslel jak patriarchy, tak i kněze, kteří se živilí kněžskou službou (viz výše).

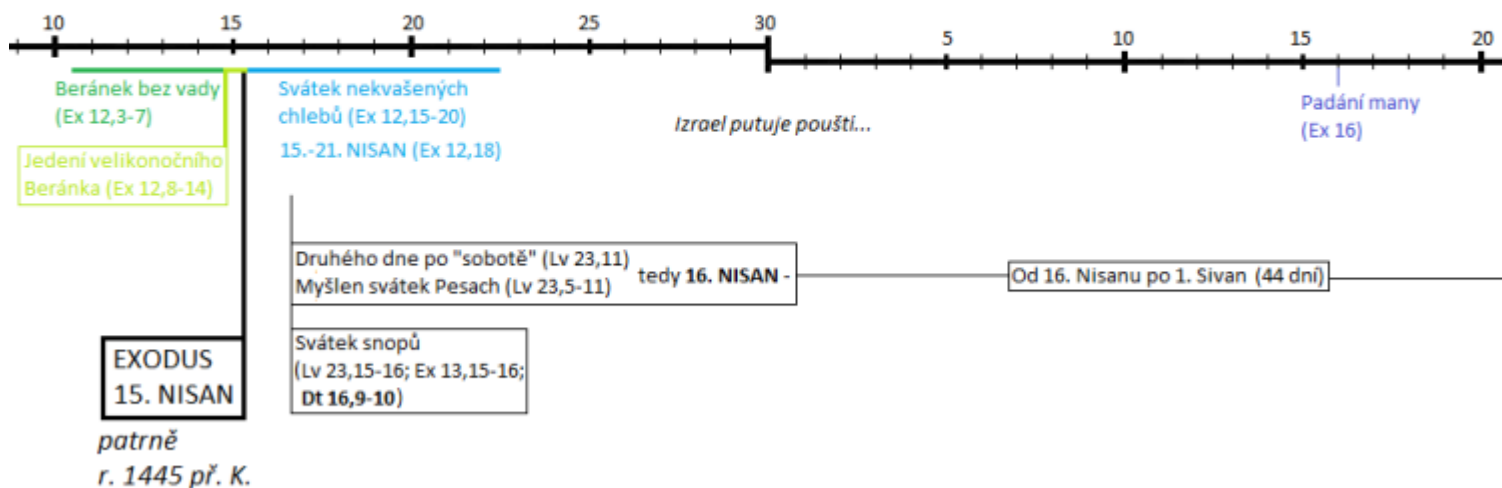
Lidé také měli určité znalosti ohledně obětního systému: dávno předtím, než Hospodin předal všechny předpisy ohledně obětí (Lv 1-7) na hoře Sinaj (Lv 27,34) se dočítáme o tom, jak Ábel obětoval z plodin země, Jákob litou obět (Gn 35,14 srov. Nu 28,7) a Noe (Gn 8,20) či Abraham (Gn 22,2) zase zápalnou obět (srov. Lv 1).

Rozdělení na oběti či kněžství tedy bylo známo již dávno před stavbou svatyně. Nevíme přesně, jaké předpisy ohledně obětí měli lidé před Sinajem k dispozici, ale jisté je, že nějaké existovaly (Gn 26,5; Ex 13,9; 16,4.28). To je patrné z různých narážek a vodítek, které se nachází v příbězích v první a druhé Mojžíšově.

Zdá se také, že lidé před vydáním zařízení ohledně pozemské svatyně věděli o tom, že se v nebi nachází svatyně. Když Mojžíš vyvedl Izraelský národ z Egypta přes rudé moře, zpíval společně se zachráněným lidem (Ex 15,1) píseň, ve které možná tak trochu překvapivě naráží i na svatyni. Tato píseň je vlastně takovou modlitbou k Bohu, aby se postaral o Izraelský národ po exodu: *Přivedeš a vysadíš je na horu svého dědictví, na místo, kteréš, Hospodine, připravil ke svému bydlení, do svatyně, Panovníku, kterou založily tvé ruce. Hospodin bude kralovat navěky a navždy.* ^{Ex 15,17-18}

2. IJAR

1. NISAN (ABÍB)

V těchto slovech vidíme dvojí rozměr: v první řadě Mojžíš zpívá o tom, že Bůh vyvedl Izraelský národ z Egypta, aby je uvedl až do zaslíbené země (pozemského Kanánu), kde bude ustanovena - z Boží vůle (z Božích rukou) - pozemská svatyně na hoře Moira (2. Par 3,1), čímž dají jasně najevo, že jejich králem je Hospodin (1. Sam 12,12).

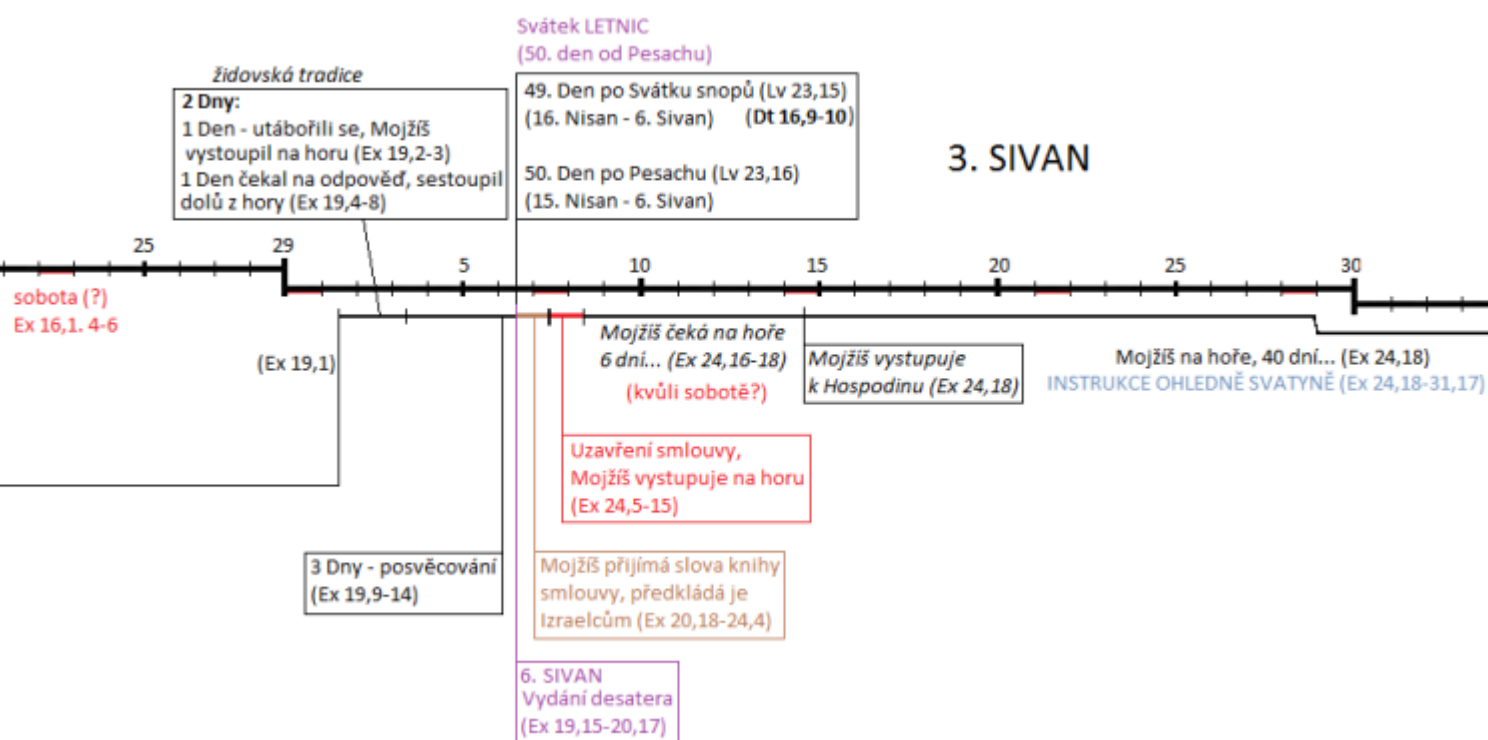
Zároveň v těchto slovech můžeme vidět prorocký význam (1. Kor 10,1-11): Bůh vyvádí svůj lid z Egypta, představující tento svět, přes poušť (život člověka plný pokušení) až do nebeského Kanánu (zaslíbené země) - kde se nachází i svatyně v nebi, ta, kterou nepostavil svými rukama žádný člověk (Žid 9,24), ale kterou založili Hospodinovy ruce.

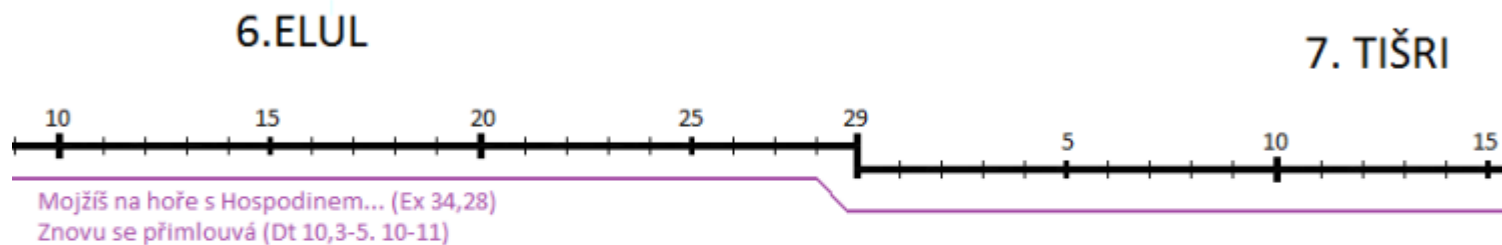
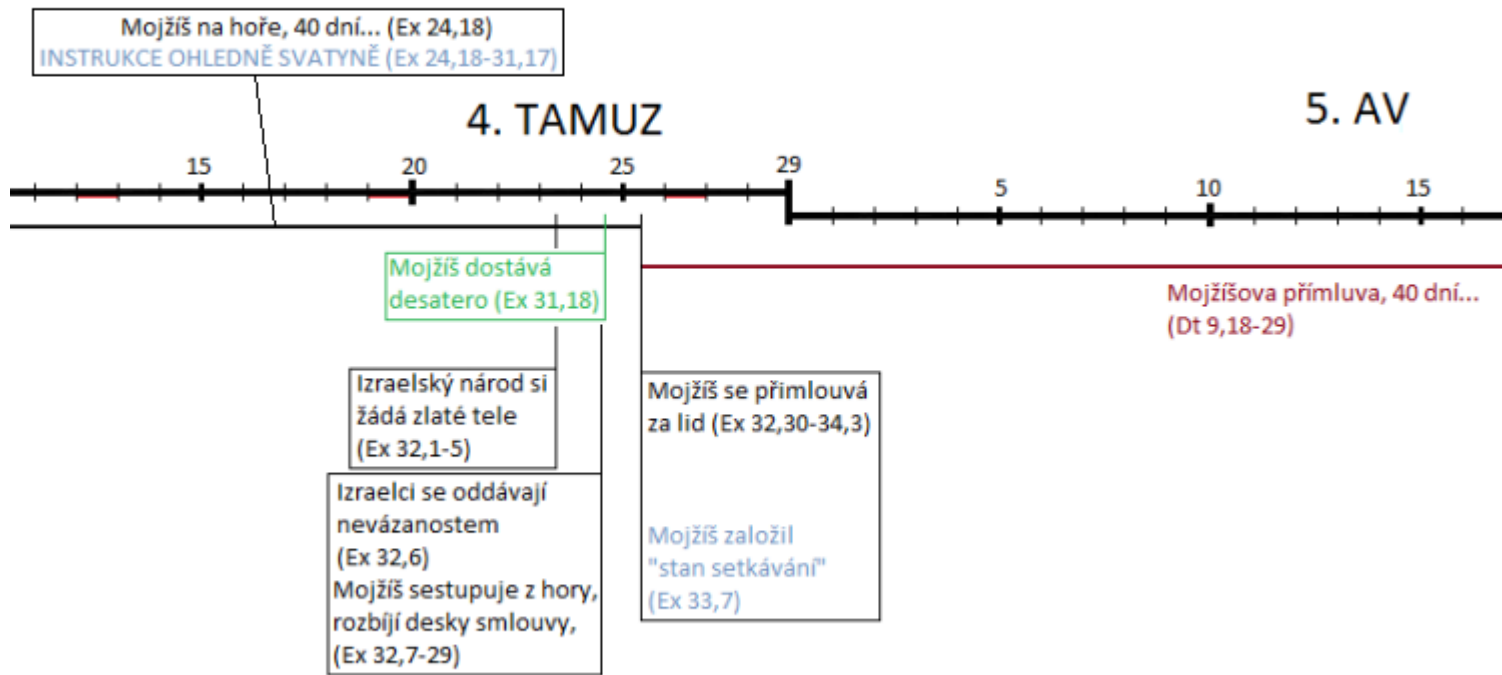
Tato svatyně v nebi byla ukázána ve vidění Mojžíšovi (Ex 25,9,40; Žid 8,5), aby přesně věděl, jak má zhotovit pozemský svatostánek. A pozemská svatyně byla stínem (Žid 10,1) svatyně v nebi. Někteří sice zpochybňují existenci svatyně, ale je-li reálný stín, o co reálnější musí být také to, z čeho ten stín vychází - tedy z pravé svatyně v nebi. Na jiném místě zase pisatel židům zdůrazňuje, že pozemská svatyně byla předobrazem toho, co je v nebi - a byl-li předobraz skutečný, jak je potom skutečné to, na co předobraz naplňuje! Stejně tak například Izraelci obětovali beránka (který existoval) jako předobraz Krista, který opravdu existoval a stále v nebi existuje.

Svatyně tedy v nebi skutečně existuje, existovala před Mojžíšem, existovala když ji Bůh ukázal Mojžíšovi jako vzor pro pozemský svatostánek - a stále v nebi existuje i pro dnešního křesťana, který vzhlíží k Bohu - jak to připomíná i pisatel listu židům. Na co ale svatyně ukazuje - jak ji chápat? Na čem založit výklad jednotlivých detailů ohledně svatostánku? Co Bůh chtěl lidem ve SZ i nám dnes svatyní sdělit?

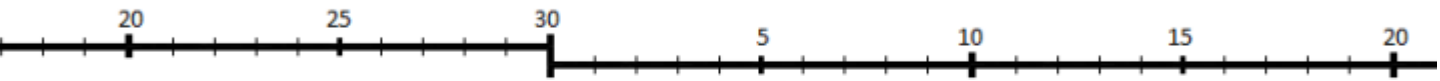
Možná nám pomůže, když si připomeneme a možná i trochu sesumírujeme příběh Izraelského národa, který vyšel z Egypta do pouště, kde následně obdržel prostřednictvím Mojžíše pokyny týkající se svatostánku. Ale pojďme pěkně popořádku:

Podívejte se na chronologii na předchozích stranách. Stalo se to 15. Nisanu patrně v roce 1445 po K., kdy Bůh vyvedl Izraelský národ z Egypta. Poté, co překročili Rudé moře Mojžíš a celý lid začali oslavovat Hospodina za své vysvobození a v písni zpívali o naději, kterou mají v Bohu a Jeho svatyni: *Přivedeš a vysadíš je na horu svého dědictví, na místo, kteréš, Hospodine, připravil ke svému bydlení, do svatyně, Panovníku, kterou založily tvé ruce. Hospodin bude kralovat navěky a navždy.* ^{Ex 15,17-18} Určitě vnímali, že je čekají lepší zítřky, protože už je nebude sužovat Egyptské otroctví.

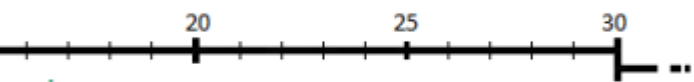
6. ELUL

Bůh vyzývá Mojžíše, aby vytesal dvě kamenné desky a další den vystoupil na horu (Dt 10,1-2; Ex 34,1-2)

Bůh zjevuje Mojžíšovi Svou slávu (Ex 34,4-27; Dt 10,3-5)

Mojžíš na hoře s Hospodinem... (Ex 34,28)
Znovu se přimlouvá (Dt 10,3-5. 10-11)

Probíhá stavba svatyně (Ex 36,8-39,34)

Až do konce roku (Ex 40,1-2)

Vyzývá ke stavbě svatyně (Ex 35,1-36,7)

Bůh dává Mojžíšovi podruhé desatero (Ex 34,28)
(napsané Bohem, srov. Ex 34,1; Dt 10,2.4)

Mojžíš sestupuje a září mu tvář (Ex 34,29-35)

8. CHEŠVAN
9. KISLEV
10. TEVET
11. ŠEVAT
12. ADAR

5 Měsíců
později:

1. NISANU (začátek kalendáře)
Je svatyně postavena, rozmístěno náčiní a Bůh požehnává stavbu (Ex 40,3-35)

Cesta z Egypta do Kanánu trvala přibližně tři týdny, pokud by šli přímou cestou. Ale Bůh je vedl jinou cestou - místo na severo-východ podél střeozemního moře, vyrazili podle Boží vůle Izraelci na jiho-východ po Sinajském poloostrově. Není divu, že jim přibližně po třech týdnech docházeli zásoby jídla a začali reptat proti Bohu, který jim ze své milostivé péče poskytl manu - chléb z nebe (Ex 16).

Po 45 dnech od vyjití z Egypta dostali židé nařízení, aby se utábořili pod horou Sinaj. Podle židovské tradice byl zákon vydán na svátek letnic - a letnice židé slaví 50. den po Pesachu. Tady nastává problém, protože od Pesachu (vyjití z Egypta) po utáboření pod horou Sínaj (Ex 19,1 - většinou se myslí první den třetího měsíce) je to zmíněných 45 dní, k tomu můžeme přičíst tři dny očišťování (Ex 19,10-11), než byl vydán zákon - a dostaneme se k číslu 48 dní (od vyjití z Egypta (Pesach) po vydání zákona). Ale letnice židé slavili 50. den od Pesachu (vyjití z Egypta), takže „potřebujeme“ ještě dva dny navíc.

Proto podle židovské tradice (Písmo o tom mlčí) trvalo jeden den, než se židé utábořili pod Sínajem a Mojžíš vyšel na horu, druhý den obdržel instrukce od Boha a vrátil se do tábora - to máme 2 dny (Ex 19,1-9) - a po těchto dvou dnech řekl lidu, aby se posvěcovali 3 dny (Ex 19,10-11) - to máme 5 dní - a pak až byl vydán zákon na Sínaji. A když je 45 dnů od vyjití z Egypta (Pesachu) přičteme 45 dnů, než se dostali k Sínaji, a pak přičteme oněch 5 dnů - potom se dostaneme až na 50. den od Pesachu, což se slaví podle židovského kalendáře letnice.

Ať už to bylo kdykoliv, Bůh tedy vyhlásil na Sínaji desatero přikázání (Ex 20,1-17). Židé ale dostali z Božího hlasu strach, a tak Mojžíš vystoupil na horu a přijal základní ustanovení pro Izrael a napsal knihu smlouvy, kterou se židé zavázali dodržovat (Ex 20,18-24,8).

Pak *Mojžíš i Áron, Nádab i Abihú a sedmdesát ze starších Izraele* ^{Ex 24,9} vystoupili nahoru a spatřili něco úžasného: *Boha Izraele a pod jeho nohama cosi podobné safírové dlažbě, průzračné jako samo nebe.* ^{Ex 24,10} Pak Mojžíš vystoupil na horu a čekal tam šest dní...

Proč zrovna šest dní? Za předpokladu, že události v Ex 16,5-13 popisují první den týdne - tedy když poprvé začala padat mana, a ta mana padala šest dní a pak přišla sobota - potom můžeme lehce dopočítat, na které dny v roce exodu připadla sobota. A je-li tento předpoklad správný, potom je teoreticky možné, že Mojžíš předložil slova knihy smlouvy Izraelskému národu právě v sobotu. Poté, v sobotu odpoledne/navečer vystoupil na horu, kdy už končila sobota, a Bůh vyzval Mojžíše, aby počkal šest dní - a po šesti dnech přišla další sobota, a právě v sobotu Mojžíš vystoupil k Hospodinu do oblaku, aby spatřil Boží slávu (Ex 24,16-18) - a právě zde mu Bůh dává vidění o svatyni a všechny pokyny a rozměry, které jsou zapotřebí pro stavbu pozemské svatyně (Ex 24,18-31,11). Po instrukcích ohledně svatostánku Bůh opakuje Mojžíšovi přikázání o sobotě (Ex 31,12-17) a dává mu na závěr desatero přikázání (Ex 31,18). Toto desatero přikázání obsahovalo to, co Bůh již předtím vyhlásil z hory (Dt 5,4-21), a židé pod horou se strachem poznali, že je v nich popis Boží slávy (Dt 5,22-24).

Je paradoxní, že právě v ten den, kdy Bůh svěřil Mojžíšovi desky zákona, se židé pod Sínajem dopouštěli modloslužebnictví, když si nechali odlít zlaté tele, kolem kterého pod záminkou Hospodinovy slavnosti (Ex 32,5-6) tancovali (Ex 32) a oddali se... Čemu vlastně? Hebrejské slovo zde použité (tsachaq) může znamenat žertování (Gn 19,14), smát se (Gn 18,12), ale také posmívat se (Gn 21,9; Sd 16,25) či laškovat (Gn 26,8; 39,14). *Pod záminkou slavení Hospodinova svátku ne oddali obžerství a nevázanému požitkářství.* ^{PP 317}

Poté, co Mojžíš sjednal pořádek (Ex 32,19-29), ulehl, znovu se postil čtyřicet dní a nocí a prosil o odpuštění hříchů za Izraelský národ (Ex 32,30; Dt 9,18-29). Tím se postavil do role kněze (prostředníka), který vzýval Hospodinovo jméno (viz Ž 99,6) a prosil za odpuštění pro hříchy lidu, hříchy, které nebyly jeho.

Na konci čtyřiceti dnů (Ex 33,1-23) Bůh vyzval Mojžíše, aby vytesal dvě kamenné desky a další den vystoupil znovu na Sinaj (Dt 10,1-3; Ex 34,1-2), aby tam spatřil Hospodinovu slávu (Ex 34,1-28). Na konci těchto čtyřicet dní dostal Mojžíš opět kamenné desky, na které Hospodin zapsal Desatero (Ex 34,29; Ex 34,1; Dt 10,4-5), a když sestupoval z hory, jeho tvář zářila (Ex 34,29-33).

Pak vyzval Izraelské ke sbírce na svatyni a celý Izraelský národ donesl takové množství darů, že musela být sbírka ukončena (Ex 35,1-36,7). Následujících pět měsíců byla budována svatyně (Ex 36,8-39,34), která vrcholila slavnostním zahájením služby ve svatyni, a to prvního dne prvního měsíce (tedy necelý rok po exodu), na začátku dalšího roku (Ex 40,1-35). A Boží přítomnost, znázorněná oblakem, vstoupila do svatyně. Bůh byl uprostřed Svého lidu, a vedl jej ve dne v noci až do zaslíbené země (Ex 40,36-38)...

My nyní tento stánek, který je (jak jsme studovali) tak úzce spjat s Božím charakterem, odpuštěním a přímlovou, podrobněji studovat. Díky studiu tohoto pozemského svatostánku můžeme lépe pochopit nebeské věci...

STAN SVATYNĚ

TRUHLA SMLOUVY

Když Hospodin dával Mojžíšovi příkázání ohledně svatyně, začal tím prvním (a podle židovského zvyku psaní - také *tím nejdůležitějším*) předmětem svatyně - což je bezesporu truhla (schrána) smlouvy, na níž ležela tzv. SLITOVNICE (masivní víko z čistého zlata). Později se o Šalomounově chrámu dočítáme, že se v podstatě jednoho o dům... *pro slitovnici*,^{1.} Par 28,11 Jakoby všechno kolem slitovnice hrálo jen podružnou roli; celý svatostánek tedy byl postaven pro to, aby mohla být domem pro slitovnici.

Tato slitovnice byla položena na pozlacené truhlici o přesně daných rozměrech:

10Udělej truhlu z akáciového dřeva dva a půl loket dlouhou, loket a půl širokou a loket a půl vysokou. 11Potáhneš ji čistým zlatem, zevnitř i zvenjšku ji potáhneš a uděláš jí kolem dokola zlatou obrubu. 12Odliješ pro ni čtyři zlaté kruhy a dáš je na čtyři její nohy -- dva kruhy na jeden bok a dva kruhy na druhý bok. 13Uděláš též tyče z akáciového dřeva a potáhneš je zlatem. 14Tyče prostrčíš do kruhů po bocích truhly, aby se na nich mohla truhla nosit. 15Tyče zůstanou v kruzích truhly, nebudou se z ní vytahovat. 16Do truhly pak vložíš svědectví, které ti dám.

Truhlici měli Izraelci zhotovit z akáciového dřeva. S tímto druhem dřeva se setkáváme téměř výhradně na poušti, přes kterou židé putovali do zaslíbené země. Tento strom patrně rostl v suché pouštní oblasti (jak vyplývá z Jól 4,18; Iz 41,17-19). Z tohoto dřeva nechal Mojžíš udělat nejenom truhlu smlouvy (Ex 25,10), ale také stůl ve svatyni (Ex 25,23), oltáře (Ex 27,1; 37,25; 38,1), tyče, které sloužili na přenášení těchto předmětů (Ex 25,13.28; 27,6; 30,5; 37,4.15.28; 38,6), sloupy pro oponu (Ex 26,32.37; 36,36), rámy na stavbu stanu, který tvořil svatostánek (Ex 26,15; 36,20) a na spojovací tyče k těmto ráům (Ex 26,26; 36,31).

Patrně se jedná o dřevo z akácií *Vachellia tortilis* a *Acacia seyal* (Akácie Egyptská). Toto dřevo má sytou oranžově hnědou barvu a Egypťané jej používali na umělecké truhlářské práce.

Podstavec této truhly tvořil obdélník o rozměrech 1,1m (šířka) x 0,7m (hloubka), výška samotné truhlice pak byla 0,7m, a na jejím vrchu bylo položeno víko o stejných rozměrech, výška truhlice (a také výška cherubínů na truhlici) není uvedena.

Do samotné truhlice pak měl Mojžíš vložit dvě kamenné desky, na kterých Bůh napsal Svým prstem desatero Božích příkázání. V popisu svatyně jsou tyto desky označeny jako *svědectví*. Proč? Ve starověku stejně jako i dnes existovali svědkové, kteří mohli svědčit - třeba u soudu (Dt 17,6), ovšem svědectví bylo také spojováno s různými předměty, které měly o něčem důležitém vypovídat (např. hromada kamení (Gn 31,44-48). Co se tyče Božích slov - zde se prolínají oba významy - jak svědectví člověka, tak i svědectví určitého předmětu (třeba knihy, kde jsou Boží slova): *Veźměte tuto knihu zákona a položte ji po boku truhly smlouvy Hospodina, svého Boha. Bude tam proti tobě jako svědek.* Dt 31,26 *I stane se, že až ho potkají mnohá trápení a soužení, tato píseň bude před ním svědčit jako svědek, protože nebude zapomenuta z úst jeho potomstva.* Dt 31,21

V truhlici tedy vidíme svědectví, desatero přikázání, což je předmět, který má ovšem významnou vypovídací hodnotu - svědčí vůči Izraelskému národu. Bůh nemusí pokaždé promlouvat (svědčit) k Izraelskému národu, mají k dispozici slova, která je budou soudit. Kristus dokonce prohlásil: *Kdo mne odmítá a nepřijímá moje slova, má svého soudce. Slovo, které jsem pověděl, to ho bude soudit v poslední den.* ^{Jan 12,48}

V nebeském chrámu, v Božím příbytku, stojí Boží trůn spravedlnosti a soudu. Ve svatyni svatých je uložen Boží zákon, základní měřítko pravdy, podle něhož Pán posuzuje celé lidstvo. Schrána úmluvy, ve které jsou uloženy desky zákona, je přikrytá slitovnicí, před níž nabízí Kristus svou krev za hříšníka. Tím je znázorněno spojení spravedlnosti a milosti v plánu vykoupení člověka. Jen nekonečná moudrost mohla vymyslet takové spojení a jen nekonečná moc je mohla uskutečnit. Toto spojení naplňuje celé nebe úžasem a úctou. Sochy cherubínů v pozemské svatyni shlížely uctivě na slitovnici a znázorňovaly zájem, s jakým nebeské zástupy sledují dílo vykoupení lidstva. ^{GC 415}

Tyto živé Božské výpovědi ^{EW 254} byly napsány na kámen. Ve svatyni se budeme setkávat s různými předměty, které byly vytvořeny z nejrůznějších kovů - ze zlata, stříbra, bronzu (Ex 25,3), z příze modré, purpurové, karmínové, z plátna atd. (Ex 25,4-5), ovšem jeden jediný předmět svatyně byl vyroben z hodně atypického materiálu: z kamene. Jedná se o velmi pevný materiál, který má dlouhou životnost - vlastně všechny zlaté, stříbrné a bronzové věci ze starověku jsou vesměs již dávno rozbity, písemné dokumenty z Kanánu dávno ztraceny (psalo se na kůže, které časem zvětrají), a jediné, co se nám ze starých dob dochovalo v dobrém stavu jsou kamenné stély. Kámen má zkrátka dlouhou životnost, je to něco pevného, a když na něj někdo něco vyryje, tak to vydrží na věky.

Kámen, jako takový v Bibli symbolizuje Boha samotného. Možná že v kontrastu všech těch krásných kovů vidíme něco, co je dáno přímo Bohem (podobně jako i Daniel (Dan 2,34-35). Zvláště čteme o kameni v souvislosti s Ježíšem Kristem, tedy ze Slovem, které se stalo Tělem (Jan 1,1.14). V jednom proroctví vidíme dokonce Krista jako kámen, na kterém Bůh vyryje nápis: *Neboť pohleďte na kámen, který jsem dal před Jósuu -- na jednom kameni sedm očí. Hle, vyryji na něm nápis, je výrok Hospodina zástupů, a vzdám vinu této země v jediném dni* ^{Zach 3,9} Kristus, ztělesněný Boží zákon (Boží slovo), bude mít tu moc vykoupit ze zákona a vzdálit tak vinu celého lidstva v jednom okamžiku dějin - na kříži.

Kdo tento Kámen, jehož slovo svědčí a soudí celé lidstvo (Jan 12,48) přijme, dosáhne spasené, kdo ne, půjde cestou zatracení: *Ježíš jim řekl: „Copak jste nikdy nečetli v Písmech: ‚Kámen, který stavitelé po prozkoumání zavrhlí, se stal hlavou úhlu. Od Pána se to stalo a je to podivuhodné v našich očích? Proto vám pravím, že vám bude Boží království odňato a bude dáno národu, který přináší jeho úrodu. Kdo padne na ten kámen, roztrhne se, a na koho padne, toho rozdrtí.* ^{Mt 21,42-44} Kdo tedy odmítá Boží zákon v truhle, jež je základem Boží vlády (viz studium níže), odmítá Boha a Krista jako takového.

Slova desatera na kamenných deskách byla vyryta Božským prstem (Dt 9,10). Svatyni jako takovou postavil člověk, a v nebi se nachází svatyně, kterou nepostavili lidské ruce (Žid 8,2). Přeci jen se však v pozemské svatyni nacházel předmět, který nebyl vyroben lidskýma rukama - desatero Božích přikázání. Tento vyrytý nápis nepocházel z tohoto světa a nejjasněji tak odkazoval na nebeskou svatyni, která byla vytvořena - stejně jako nápis na deskách - Bohem. To zřetelně ukazuje na důležitost deseti přikázání, jež jsou Božského původu.

Ostatně, v Bibli máme pouze tři záznamy, že by Bůh něco napsal svým prstem: u desatera Božích přikázání, a v knize proroka Daniele, kdy Babylónský král znesvětil Boží svatyni (Dan 5,5) a nakonec ještě Ježíš (Jan 8,6), který psal prstem po zemi. V prvním svědectví jde Božích zákon, v druhém o Božím soudu (Dan 5,25-28), a ve třetím zase můžeme vidět Boží milosrdenství (Jan 8,10-11). To jsou tři neoddelitelné aspekty Božího charakteru.

SLITOVNICE

Hebrejské slovo pro slitovnici - tedy víko na schráně smlouvy - je *kapporeth*, což je zřetelně odvozené od hebrejského slova *kopher*; což znamená v překladu: výkupné, cena (života např. Jób 33,34; 36,18), a to i v přeneseném (rituálním) významu v Ex 30,12. Už jen v označení pro slitovnici (což je krásný český překlad tohoto hebrejského slova) vidíme myšlenku vykoupení člověka, které je motivováno právě Božím milosrdenstvím a slitováním.

17Uděláš slitovnici z čistého zlata dva a půl loket dlouhou a loket a půl širokou. 18Uděláš dva zlaté cheruby; uděláš je jako tepanou práci na obou koncích slitovnice. 19Jednoho cheruba udělej na jednom konci a druhého cheruba na druhém konci. Na slitovnici uděláte cheruby na obou jejích koncích. 20Cherubové budou mít křídla roztažená vzhůru; svými křídly budou zastírat slitovnici; budou obráceni jeden k druhému; tváře cherubů budou upřeny na slitovnici. 21Dáš slitovnici nahoru na truhlu a do truhly vložíš svědectví, které ti dám. 22Tam se s tebou budu setkávat a ze slitovnice mezi dvěma cheruby, kteří jsou na truhle svědectví, s tebou budu mluvit o všem, co ti přikáží pro syny Izraele. Ex 25,10-22

Ve svatyni svatých stála truhla zhotovená ze vzácného dřeva, obloženého zlatem, schránka to pro dvě kamenné desky, na které Bůh vyryl Desatero přikázání. Truhlu přikrývala slitovnice, drahocenné umělecké dílo, které tvořilo víko posvátné schránky. Nad ní se vypínali dva cherubíni, každý na jedné straně, zhotovení z ryzího zlata. V této části svatyně se ukazovala Boží přítomnost v podobě oblaku slávy mezi cherubíny. ^{GC 412}

Zdá se, že slitovnice hrála nejdůležitější roli nejenom u schránky, ale v celém svatostánku! V druhé paralipomenon dokonce čteme o tom, že Šalomounův chrám je v podstatě „jen“ dům pro slitovnici: *David dal svému synu Šalomounovi plán předsíně, jeho budov, jeho pokladnic, jeho horních místností, jeho vnitřních pokojů a domu pro slitovnici, ^{1. Par 28,11}* A není divu, vždyť právě nad slitovnicí se ukazovala Boží přítomnost: *Hospodin řekl Mojžíšovi: Promluv ke svému bratru Áronovi, ať nevchází kdykoli se mu zachce do svatyně za oponu před slitovnici, která je na truhle, aby nezemřel, neboť se ukazují v oblaku nad slitovnicí. ^{Lv 16,2}* Ze slitovnice také slyšel Mojžíš Boží hlas (Nu 7,89). *Za druhou oponou se ukazovala záře nad slitovnicí, viditelný projev Boží slávy, do jejíž přítomnosti mohl přijít pouze nejvyšší kněz, kdokoli jiný by zemřel. ^{GC 413}*

To vše je umocněno hned v popisu výroby slitovnice: *Tam se s tebou budu setkávat¹ a ze slitovnice mezi dvěma cheruby, kteří jsou na truhle svědectví, s tebou budu mluvit o všem, co ti přikáží pro syny Izraele. ^{Ex 25,22}* ...nad slitovnicí prodlévala sláva Svatého, sláva, na kterou se smrtelník nemůže dívat a přežít. ^{MH 437} (1) - hebrejské slovo *yaad* znamená spíš domluvenou schůzku (domluvat se s tebou), ne náhodné setkání. Proto se i o svatyni hovoří jako o stanu setkávání (Ex 27,21; 29,42; Lv 1,1...)

Na jiném místě dokonce čteme: *Když vcházel Mojžíš do stanu setkávání, aby mluvil s Bohem, slyšel hlas mluvící k němu ze slitovnice, která byla na truhle svědectví mezi dvěma cheruby, a mluvil k němu. ^{Nu 7,89}* To ale neznamená, že by slitovnice představovala Boha samotného, spíše všechno nasvědčuje tomu, že představuje Boží trůn. Ostatně, i ve Zjevení čteme, že promlouvá hlas od trůnu (Zj 19,5; 21,3), který patří Sedícímu na trůně (Zj 4,2; 19,4). Bůh se zjevoval Božímu lidu v oblaku, která se vznášela NAD slitovnicí (Lv 16,2).

Slitovnice byla nedotknutelná. Nikdo se nesměl přiblížit *do svatyně za oponu před slitovnici, která je na truhle, aby nezemřel, neboť se ukazují v oblaku nad slitovnicí. ^{Lv 16,2}* A když bylo potřeba složit svatostánek a přenést truhlu smlouvy se slitovnicí, kněží tento posvátný artefakt museli přikrýt pokrývkou, aby ji nikdo neviděl: *Když bude mít tábor vyrazit na cestu, vejde Áron a jeho synové, sundají zakrývající oponu a přikryjí s ní truhlu svědectví. Dají na ni přikrývku z tachaší kůže, nahoře rozprostřou pokrývku celou z modré příze a vloží její tyče. ^{Nu 4,5-6}*

Proto byl také zabit Uza, který se dotkl Boží truhlice: *Když přišli k Nákonovu humnu, sáhl Uza na Boží truhlu a podržel ji, protože voli opustili cestu. Hospodinův hněv vzplál proti Uzovi a Bůh ho tam pro neúctu zabil. Zemřel tam u Boží truhly.* ^{2. Sam 6,6-7} Dokonce Hospodin zabil i některé z Izraelců, kteří otevřeli Boží truhlici poté, co jim byla navrácena od Pelištejců (1. Sam 6,19). Slitovnice - to bylo pro židy zkrátka něco naprosto nedotknutelného, jako Bůh sám.

Pouze v jednom případě bylo možné, aby se slitovnice něco beztrestně dotklo: při dnu smíření. Tento den měl ukázat *jak je Bůh svatý a jak je pro něj hřích odporný.* ^{GC 419} V tomto dni kněz *Vezme trochu krve z býčka a stříkne prstem na přední stranu slitovnice na východě a před slitovnicí stříkne prstem trochu krve sedmkrát.* ^{Lv 16,14} Na nedotknutelný předmět představující Boží trůn stříkne kněz, představující Krista, trochu krve, kterou měl na ruce. A nejenom na slitovnici (dotýká se to samotného Boha), ale také před slitovnicí, jako symbol toho, že Kristus předložil svou krev Bohu Otci a učinil tak zadost Boží vládě. *V Den smíření vešel velekněz do svatyně svatých s krví obětního zvířete, které přineslo celé shromáždění, a pokropil jí slitovnici nad zákonem, aby učinil zadost požadavkům zákona.* ^{GC 420} V obřadech svatyně tedy krásně vidíme to, jak byl uskutečňován plán spasení na nebi.

Jak vzácné zaslíbení mají Boží dítky! Jak plné je Spasitelovo smíření za naše viny! Spasitel, jehož srdce je plné neměnné lásky, odvolává se dosud v zájmu hříšníka na svou krev. Zraněné ruce, proboděný bok a znetvořené nohy prosí výmluvně za padlé lidstvo, jehož vykoupení bylo tak draze zapláceno. ^{4T 124}

Aby mohli kněží truhlu se slitovnicí přenášet, byly k truhle připojeny také čtyři kruhy (po každé straně dva), skrze které pak levité protáhli dvě tyče z akáciového dřeva potažené zlatem, aby mohli truhlu přenášet. Na rozdíl od ostatních předmětů ve svatyni ale kněží nevytahovali tyče z těchto kruhů, nechávali je tam, aby mohli truhlici rychle přenášet z místa na místo. To značí určitou mobilitu, což je jeden z charakteristických znaků Božího trůnu.

To jde krásně vidět ve zjeveních, které dal Bůh proroku Ezechieli, který uviděl čtyři cherubíny, u kterých se otáčela čtyři kola, a nad tím vším bylo safírové nebe a na tom nebi Boží trůn v nebesích: *A hle, viděl jsem, že na klenbě, která je nad hlavami cherubů, se nad nimi ukázalo cosi jako safír, vzhledem podobné trůnu.* ^{Ez 10,1}

Z tohoto důvodu je Bůh v Bibli představován jako Ten, který sedí na cherubech. Ať už přímo v souvislosti s truhlou svědectví: *...odtamtud přenesli truhlu Boha, Hospodina sedícího na cherubech, která se nazývá jeho jménem.* ^{1. Par 13,6} (viz též 1. Sam 4,4; 2. Sam 6,2...) i bez ní (Iz 37,16; Ž 80,2; 99,1...).

Těmto čtyřem kolům, které se točili pod Božím trůnem a které ovládali svou myslí čtyři cherubíni (Ez 10,16-17), byl dán od Boha název: *Kolům, těm byl dán název podvozek, jak jsem slyšel.* ^{Ez 10,13} V hebrejštině je napsáno, že těm kolům - *ophan* (hebrejské slovo pro kolo) byl dán název *galgal* - což v Bibli odkazuje na kola (kolo od studny Ž 83,13; kolo od válečného vozu Iz 5,28) nebo na válečný vůz (Jer 47,3), v přeneseném významu je toto slovo spojováno s otáčením, rychlostí, větrem (Ž 77,18; Iz 17,13). Proto se můžeme skutečně přiklonit k překladu ČSP, podle kterého je v Ez 10,13 naznačeno, že tato čtyři kola pod Božím trůnem máme chápat jako *podvozek* - čili něco, na čem je Boží trůn přemístován. Ostatně pak Ezechiel vidí, jak se Boží sláva pohybuje na cherubovi (Ez 9,3; 10,4 - jednotné číslo pro cheruba, který zastupuje čtyři cheruby pod Božím trůnem), což naznačuje velkou rychlost. David zpívá o Bohu jako o Tom, který mu rychle přispěchá na pomoc před nepřáteli tím, že usedne na cheruba: *Vsedl na cheruba a letěl, vznášel se na křídlech větru.* ^{Ž 18,11}

Takže Boží truhlice - včetně dvou cherubů na slitovnici - symbolizuje Boží trůn, který je v podstatě vozem ovládaným cheruby. Ve výčtu zlata pro Šalomounův chrám to slyšíme jasně a zřetelně: *váhu přечиštěného zlata na kadidlový oltář a zlata pro napodobeninu vozu cherubů s roztaženými křídly, zastírajícími truhlu Hospodinovy smlouvy.* ^{1. Par 28,18}